

Broj: X-KRŽ-05/24-2

Dana: 9.11. 2009. godine

Vijeće u sastavu: sudija Lukes Tihomir, predsjednik vijeća
sudija Miletić Azra, sudija izvjestilac
sudija Fields John, član

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

STEVANOVIĆ MILADINA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Bulić Ibro

Branioци optuženog Stevanović Miladina:

Vasić Stojan i Krunić Žiko

SADRŽAJ

1. UVOD, IZREKA	3
2. OBRAZLOŽENJE (TOK POSTUPKA).....	3
3. OPŠTA PITANJA.....	5
4. ŽALBA TUŽIOCA TUŽILAŠTVA BIH.....	6
5. POGREŠNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE IZ ČLANA 299. ZKP BIH	6
6. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 298. ZKP BIH.....	12
7. PRIMJENA ODREĐABA O OSLOBAĐANJU OD KAZNE (ČLAN 300. ZKP BIH)	16
8. PRIJEDLOG ŽALIOCA DA SE OPTUŽENOM ODREDI PRITVOR	16

Broj: X-KRŽ-05/24-2
Sarajevo, 09.11.2009. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela I za ratne zločine, sastavljenom od sudije Lukes Tihomira, kao predsjednika vijeća, te sudija Miletić Azre i Fields John-a kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne saradnice Vahida-Ramić Sanide, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Stevanović Miladina, zbog krivičnog djela Genocid iz člana 171. u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući po žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj KT-RZ-10/05 od 19.02.2009. godine, izjavljenoj protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-05/24-2 od 29.07.2008. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 09.11.2009.godine, uz prisustvo tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Bulić Ibri, branilaca optuženog, advokata Vasić Stojana i advokata Krunić Žike, te optuženog Stevanović Miladina lično, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Odbija se, kao neosnovana, žalba tužioca Tužilaštva BiH broj KT-RZ-10/05 od 19.02.2009. godine, i potvrđuje presuda ovog suda broj X-KR-05/24-2 od 29.07.2008. godine.

O b r a z l o ž e n j e

I T O K P O S T U P K A

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-05/24-2 od 29.07.2008. godine, optuženi Stevanović Miladin oslobođen je od optužbi da je na način opisan u tački 1. izreke presude počinio krivično djelo Genocid iz člana 171, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH).
2. Optuženi je u skladu sa članom 189. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) oslobođen od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te su isti pali na teret budžetskih sredstava Suda.

3. U skladu sa članom 198. stav 2. ZKP BiH oštećeni S1 i S2, te članovi Udruženja Pokret majki enklave Srebrenice i Žepe su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

4. Protiv navedene presude žalbu je izjavio tužilac Tužilaštva BiH, i to zbog povrede krivičnog zakona iz člana 298. stav 1. tačka a) i d) ZKP BiH, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 299. stav 1. ZKP BiH, te zbog primjene odredaba o oslobađanju od kazne iz člana 300. ZKP BiH, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće Suda BiH (Apelaciono vijeće) pobijanu presudu preinači, tako što će donijeti presudu kojom će se optuženi Stevanović Miladin oglasiti krivim za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH, a u vezi sa tačkom d) istog člana, ili da ukine pobijanu presudu i na osnovu člana 315. stav 1. ZKP BiH odredi održavanje pretresa na kojem će se ponoviti već izvedeni dokazi. U svojoj žalbi tužilac također predlaže da se prema optuženom Stevanović Miladinu, u smislu člana 138. stav 1, a u vezi sa članom 132. stav 1. tačka d) ZKP BiH, odredi mjera pritvora.

5. Branilac optuženog Stevanović Miladina, advokat Vasić Stojan, je sudu dostavio odgovor na navedenu žalbu tužioca, sa prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

6. Na sjednici Vijeća održanoj dana 09.11.2009. godine, u smislu odredbe iz člana 304. ZKP BiH, tužilac je ukratko izložio svoju žalbu, a odbrana odgovor na istu, te su u cijelosti ostali kod pismeno iznesenih navoda i prijedloga.

7. Optuženi se pridružio navodima svojih branilaca.

8. Nakon što je preispitalo prvostepenu presudu u granicama žalbenih navoda, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci iz razloga koji slijede.

II OPŠTA PITANJA

9. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, Apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalitelja da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav 1. tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.

10. Budući da Apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude.

11. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.

12. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega je Apelaciono vijeće neobrazložene i nejasne žalbene prigovore *prima facie* odbilo kao neosnovane.

ŽALBA TUŽIOCA TUŽILAŠTVA BiH

13. Sud je u uvodu obrazloženja ove presude konkretizovao žalbene prigovore tužioca, te ovom prilikom iste neće ponavljati već će se upustiti u preispitivanje prvostepene presude u onom dijelu u kojem se ona pobija žalbom.

I POGREŠNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE IZ ČLANA 299. ZKP BiH

a) Standardi za odlučivanje po žalbi izjavljenoj u skladu sa članom 299. ZKP BiH

14. Standard koji Apelaciono vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste osnovanost. Apelaciono vijeće će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrditi takvu povredu samo ako jedan objektivan sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao utvrditi osporavano činjenično stanje.

15. Prilikom utvrđivanja da li je zaključak prvostepenog vijeća takav zaključak do kojeg jedan objektivan sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao doći, Apelaciono vijeće se neće olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo prvostepeno vijeće. Apelaciono vijeće smatra da je prvenstveno zadatak prvostepenog vijeća da sasluša, provjeri i ocijeni dokaze izvedene na glavnom pretresu i da se činjeničnom stanju koje je utvrdilo prvostepeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje.

16. Apelaciono vijeće će ukinuti presudu prvostepenog vijeća samo ako je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu. Nepravilna presuda se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen usprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela.

17. Da bi dokazao da je donesena nepravilna presuda, žalilac mora pokazati da navodno pogrešno i nepotpuno činjenično stanje koje je utvrdilo prvostepeno vijeće opravdano dovodi u sumnju krivicu optuženog. Da bi tužilac dokazao da je donesena nepravilna presuda, on mora pokazati da je, nakon što se u obzir uzmu greške koje je prvostepeno vijeće učinilo prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja, eliminisana svaka osnovana sumnja u pogledu krivice optuženog.

18. Stoga, samo u slučaju kada Apelaciono vijeće zaključi, prvo, da nijedan objektivan sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao doći do osporavanih činjeničnih utvrđenja i drugo, da je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu, Apelaciono vijeće uvažiti će žalbu podnesenu u skladu sa

članom 299. stav 1. ZKP BiH, u kojoj se tvrdi da je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno.

b) Žalbeni prigovori koji se odnose na navodno pogrešno utvrđeno činjenično stanje mogu se sumirati na sljedeći način:

19. Tužilac smatra da je prvostepeno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje u dijelu koji se odnosi na radnje optuženog i njegovo učešće u inkriminiranim događajima 13.07.1995. godine od 12,00 sati do večernjih sati opisanim u tački e) izmijenjene optužnice.

20. Analizirajući iskaze svjedoka S4 koje je dao u više navrata (izjava u svojstvu osumnjičenog od 18.04.2008. godine, izjava u svojstvu svjedoka 22.05.2008. godine i iskaz u svojstvu svjedoka-transkript sa suđenja od 29.05.2008. godine), zatim izjavu optuženog Mitrović Petra koju je dao u svojstvu osumnjičenog (21.06.2005. godine), izjavu optuženog Stevanovića koju je dao u istrazi u Tužilaštvu (01.07.2005. godine), te iskaze koji su na pretresu dali Petrović Petko i Radenka (tetak i tetka optuženog), tužilac smatra da je, isključujući svaku razumnu sumnju, dokazana krivična odgovornost optuženog u izvršenju krivičnog djela iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom d) KZ BiH.

21. Tužilac ukazuje na navodnu neistinitost izjave optuženog Stevanovića u dijelu kada govori da se pred hangarom zadržao pola sata (do 16,30 sati) nakon čega je otišao sa tijelom Dragičević Krste, budući da se Bratunac nalazi na kratkoj udaljenosti od Kravice. Također ukazuje na neistinitost njegovog iskaza kada govori o samom povodu likvidacije zarobljenih u skladištu ZZ Kravica, u dijelu kada ističe da se na Krstinoj sahrani spominjalo da su "Oficir" i Trifunović osobe koje su mogle narediti da se puca i da su to oni najvjerojatnije i naredili, ali ukoliko to i nije bio slučaj, da se radilo o revoltu zbog Krstine pogibije.

22. Tužilac smatra da se iz dokaza koji su izvedeni na okolnost prisustva optuženog događaju likvidacije zarobljenih u skladištu ZZ Kravica 13.07.95. godine i vremena koje je proveo pred skladištem (najmanje pola sata), da zaključiti da je i optuženi Stevanović, jednako kao njegovi saborci (pripadnici Drugog odreda), dijelio isti umišljaj za ubistvo zarobljenih. Na koncu zaključuje, kada je nastupanje posljedice izvjesno, a optuženi je, kako iz izvedenih dokaza proizilazi, znao za plan i naredbu da se zarobljeni likvidiraju, onda je za postojanje htijenja irelevantno da li je učinilac posljedicu želio ili nije.

23. Na osnovu dokaza u spisu, prvostepeno vijeće je izvelo zaključak da je optužba, isključujući svaku razumnu sumnju, dokazala da je optuženi Stevanović, zajedno sa ostalim pripadnicima Drugog voda, 13.07.1995. godine, do prijepodnevnih sati (prema iskazu optuženog Stevanovića iz istrage-do 12,30 sati), bio raspoređen duž puta Konjević Polje-Bratunac. U okviru ovog žalbenog

prigovora, tužilac pobija zaključke prvostepenog vijeća o okolnosti prisustva i krivične odgovornosti optuženog Stevanovića u nastavku događja koji je obuhvaćen tačkom e) izmijenjene optužnice.

24. Tačkom e) izmijenjene optužnice, optuženom Stevanoviću je stavljeno na teret da je, kao specijalac-policajac u sastavu Drugog odreda Specijalne policije Šekovići, koji odred je bio u svojstvu Trećeg voda "Skelani", djelujući u okviru udruženog zločinačkog poduhvata zajedno sa ostalim pripadnicima istog odreda, sproveo više od jedne hiljade zarobljenih Bošnjaka muškaraca i zatvorio ih u skladište Zemljoradničke zadruge u Kravici, većinu kojih je u ranim večernjim satima, zajedno sa ostalim pripadnicima odreda usmrtio, tako što je pucao iz automatske puške, dok je optuženi Džinić bacaio na njih ručne bombe, a optuženi Matić od zarobljenih Bošnjaka oduzimaio ručne satove, novac i zlato i punio okvire municijom, koji su korišteni za ubijanje zarobljenika.

25. Odlučujući dokazi kojim se prvostepeno vijeće rukovalo prilikom donošenja pobijane presude su: iskaz i izjave (18.04. i 22.05.2008. godine) svjedoka S4, izjava optuženog iz istrage (01.07.2005. godine), te iskazi svjedoka Petrović Radenke i Petka. Iskazima posljednjih svjedoka, imajući u vidu da se radi o tetki i tetku optuženog Stevanovića, prvostepeno vijeće je sa izvjesnom dozom rezerve poklonilo vjeru, međutim, kako su isti u dijelu koji se odnosi na alibi optuženog za period oko podne i poslijepodne (do 16,00 sati) 13.07.95. godine, saglasni iskazima svjedoka S4 i izjavi optuženog iz istrage, prvostepeno vijeće je zaključilo da ovi dokazi ostavljaju dovoljan stepen sumnje u pogledu osnovanosti optužbi protiv optuženog Stevanovića. Sa ovakvim zaključkom saglasno je i Apelaciono vijeće.

26. Naime, u vezi sa prisustvom optuženog Stevanovića događajima obuhvaćenim tačkom e) izmijenjene optužnice, svjedok S4 u izjavi u svojstvu osumnjičenog (18.04.2008. godine) ističe da se pričalo da je Stevanović otišao u Bratunac, te da je o tome saznao iz razgovora sa Stevanovićem po njegovom dolasku u pritvorsku jedinicu. Upravo zbog ove činjenice tužilac sumnja u pouzdanost informacija koje je svjedok S4 na okolnost prisustva optuženog Stevanovića saopštio. Međutim, ovo Vijeće ističe da je u istoj izjavi svjedok S4 saopštio da je u pritvorskoj jedinici, o okolnostima događaja u Kravici 13.07.1995. godine, razgovarao i sa Medan Branislavom i Mitrović Petrom (sada osuđenim u predmetu koji se pred ovim sudom vode pod brojevima: X-KR-05/24 i X-KR-05/24-1), dakle, ne samo sa optuženim Stevanovićem.

27. Također, svjedok S4 je izjavio da Stevanovića nije vidio prilikom polaska u Skelane, jer misli da je otišao sa tijelom pokojnog Krste u Bratunac. Tijelo je odvezeno sa sanitetom iz Bratunca, pa obzirom da je Stevanović dužio magacine, misli da je on otišao sa Krstinim tijelom. Dok nije sanitet došao, Krstino tijelo je bilo na istom mjestu, a pokrili su ga šatorskim krilom. Dakle, prema iskazu svjedoka S4, tijelo pokojnog Krste je jedno vrijeme ležalo na tlu ispred skladišta dok nije odvezeno u Bratunac (prema iskazu svjedoka S4, 20-40 minuta). Ovakve činjenične

okolnosti u potpunosti odgovaraju i sadržaju iskaza optuženog Stevanovića iz istrage koji je rekao da je došao pred skladište ZZ Kravica nakon što je ubijen Dragičević Krsto.

28. U izjavi u svojstvu svjedoka 22.05.2008. godine, svjedok S4 je izjavio da je Stevanović došao kasnije pred skladište, *"otprilike pola pošto je završena (pucnjava), koliko se sjećam da on nije učestvovao u pucnjavi, Stevanović i Vasić Nenad"*. Ističe da je siguran da je Krstino tijelo odvezao Stevanović, ali se ne sjeća ko je još bio s njim. Kada je riječ o okolnosti spoznaje o boravku Stevanovića pred skladištem u kritično vrijeme, S4 ističe da spoznaju o tome nije zasnovao samo na osnovu onog što je saznao od Stevanovića u pritvorskoj jedinici već na osnovu toga što je Stevanović sa njim jedno vrijeme bio ispod drveta na mjestu na kojem im je i bilo određeno da stoje (drvo se nalazilo sa lijeve strane gledajući od hangara, prije kuće na kojoj je stajao Zoran i odakle je pozivao na predaju). Potom dodaje da je Stevanović inače bio sklon *"da se uvijek, kad god je mogao, da eskivira i da se skladanja..."*. Na pitanje tužioca kako zna da je Stevanović u jednom momentu nestao, izjavio je *"zato što bi došao drugi čovjek, ali ne sjećam se ko je bio sa mnom"*. Kad je riječ o nastavku događaja, na pretresu 11.06.2008. godine, izjavio je da se Stevanović pojavio kad je trebalo voziti Krstino tijelo, ali da ne zna iz kojeg pravca, niti odakle je Stevanović došao.

29. U izjavi iz istrage, optuženi Stevanović je izjavio da je 13.07.95. godine, poslije 12,30 sati, otišao zajedno sa Vasić Nenadom u Bratunac- *„...rekavši Nenadu, nego što sam sve ovo vidio (dovođenje muslimana na Sandiće u grupama, ukrcavanje grupe zarobljenih muslimana u četiri autobusa i njihovo odvoženje prema Bratuncu i Zvorniku), hajdemo mi pobjeći, jer nemamo ni cigara i stopirali smo neko malo auto sjeli i pošli i zaustavili se u Bratuncu. U Bratuncu smo se ja i Nenad zadržali do 16 sati. Ručali smo kod moje rodbine, tačnije kod tetke i tetka Petrović Petka i moje tetke Radenke. Poslije četiri sata odlučili smo se vratiti u Kravicu da vidimo šta se dešava, a i očekivali smo da će nas tražiti iz jedinice."* Po povratku prema Kravici, naišli su na barikadu (put je bio zapriječen jednim putničkim autom) i na tom mjestu je vidio dva policajca koje ranije nije poznavao, a koji su, najvjerovatnije, iz Odreda Šekovići. Mjesto na kojem se nalazi barikada je oko 100 m udaljeno od mjesta gdje se skreće u ZZ Kravica. Od policajaca je saznao da je ubijen Dragičević Krsto tj. da je u ZZ nastala gužva. Kada se približio zgradi, kroz vrata je mogao vidjeti da se u lijevom dijelu prostorije nalazi oko 150-200 ljudi; neki su stajali, a neki sjedili, a odmah uz njih je stajao Milanović Mirko koji je postavio puškomitraljez na jedan sto, okrenut prema grupi zarobljenika. Na putu je vidio ispruženo tijelo Dragičević Krste. U drugoj prostoriji, u koju može stati oko 400 ljudi i koja je veća prostorija (desni dio), je vidio mrtve ljude i momka koji baca bombe u tu prostoriju. U toj prostoriji su se čuli vriska, kuknjava, jauci. U tom momentu nije vidio nikog da puca prema zatvorenoj grupi ljudi.

30. Također, iz izjave Mitrović Petra iz istrage (pravomoćno osuđenog u predmetu X-KR-05/24-1) i zapisnika o uviđaju i rekonstrukciji, jedino što se može, isključujući svaku razumnu sumnju zaključiti, je da je optuženi Stevanović bio raspoređen zajedno sa ostalim pripadnicima Odreda duž puta između Sandića i Kravice, što, prema ocjeni i ovog Vijeća, ni u kom slučaju ne predstavlja odlučujući doprinos u kasnijim dešavanjima koja su se desila u skladištu Kravica (likvidacija zatvorenih). Također, samo njegovo prisustvo nema karakter radnje kojom se pomaže u izvršenju krivičnog djela za koje se tereti, budući da odlaskom sa terena Sandići dana 13.07. optuženi ne učestvuju u daljnim dešavanjima.

31. Prigovor koji tužilac ističe, a koji dodatno potkrepljuje dokazom-bolnički protokol Doma zdravlja u Bratuncu (dokaz tužilaštva O-182), da je tijelo Dragičević Krste primljeno u 18 sati, te da se iz tog razloga ne može pokloniti vjera iskazu osumnjičenog kada govori da se pred hangarom zadržao pola sata (do 16,30h), budući da se Bratunac nalazi na kratkoj udaljenosti od Kravice, prema ovom Vijeću nije utemeljen. Naime, svjedok S4 je izjavio da je Krstino tijelo ležalo jedno vrijeme (20-40 minuta) pokriveno šatorskim krilom dok nije odvezeno u Bratunac, dok je i sam optuženi u izjavi u istrazi rekao da su on i Vasić Nenad dugo čekali ljekara i ključara kapele, tako da su se u Bratuncu zadržali sve do 20 sati.

32. O ovoj okolnosti, Apelaciono vijeće je, također, konsultovalo dokazni materijal izveden u predmetu X-KR-05/24 u okviru kojeg je, do momenta razdvajanja predmeta Mitrović i dr. na tri odvojena predmeta, izveden dokaz-svjedočenje oštećenih svjedoka-S1 i S2.

33. Svjedoci S1 i S2, su saopštili da je između likvidacije zarobljenih u desnom i lijevom dijelu hangara napravljena kraća pauza. Prvo je završena likvidacija u desnom, a nakon pauze, i u lijevom dijelu hangara.

34. Ovom prilikom Vijeće ponavlja da je i sam optuženi izjavio da je po njegovom dolasku pred zgradu zadruga vidio da se u *lijevom* dijelu zgrade još uvijek nalaze živi ljudi prema kojima je Milanović Mirko uperio mitraljez, dok je rekao da su u većoj prostoriji (prema iskazima svjedoka S1 i S2 radi se o *desnom* dijelu skladišta) već ljudi bili mrtvi.

35. I svjedok S4 je na glavnom pretresu izjavio da je pucnjava prvo počela u desnom, a zatim u lijevom dijelu.¹

36. Stoga, imajući u vidu dokaze izvedene na okolnost prisustva optuženog događajima obuhvaćenim tačkom e) izmijenjene optužnice, zaključak Apelacionog vijeća o njegovoj krivičnoj odgovornosti u vezi s kritičnim događajima je sljedeći:

¹ Transkript od 29.05.2009. godine, strana 54.

- Stevanović nije učestvovao u prvom dijelu ubistava obzirom da je došao pred skladište nakon što je završila "prva faza ubijanja" (desni dio hangara);
- Stevanović nije učestvovao ni u drugom dijelu ubistava (lijevi dio hangara) obzirom da je bio u pratnji kad je odvezen leš Dragičević Krste u Dom Zdravlja u Bratunac.

37. Nadalje, činjenica da je optuženi bio magaciner, dakle, da je njegova primarna obaveza bila da brine o zalihama, hrani vojnika i slično, te da je po toj funkciji bio dužan i da odveze Krstino tijelo u Dom zdravlja, pripremi Krstinu sahranu i da obavijesti njegovu porodicu o pogibiji, dovedeno u vezu sa činjenicom da je inače izbjegavao kad god je imao priliku da ide na ratište, a što je učinio i kritične prilike, govori zapravo da sviješću optuženog nije ni bilo obuhvaćeno izvršenje krivičnog djela koje je u popodnevnim satima u skladištu zadruga i usljedilo.

38. Također, ni radnje optuženog u zadatku obezbjeđenja putne komunikacije na relaciji Konjević Polje-Bratunac, koje su utvrđenje isključujući svaku razumnu sumnju, ne dosežu stepen kriminalne količine koji je potreban da bi se optuženi oglosio krivim za bilo koje krivično djelo po bilo kojem od osnova krivične odgovornosti.

39. Uzimajući u obzir sve navedeno, zaključak koji je po ovom pitanju prvostepeno vijeće izvelo je razuman i logičan, te Apelaciono vijeće nalazi da bi svaki razumni presuditelj činjenica izveo identičan zaključak.

40. Polazeći od gore navedenog, i pravila *in dubio pro reo*, sud neku činjenicu može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom, kada se na glavnom pretresu uvjerio u njeno postojanje i kad u tom pogledu nema više dvojbi, te da se pri tome sve činjenice koje su na štetu optuženog moraju sa sigurnošću utvrditi, tj. dokazati, a ako se to ne postigne uzima se kao da te činjenice i ne postoje. Sve činjenice koje su u korist optužene osobe, uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene sa vjerovatnošću (znači, ne sa sigurnošću). Upravo se ovim pravilom prvostepeno vijeće rukovalo odlučujući o optužbama protiv Stevanović Miladina.

41. Na osnovu svega navedenog, valjalo je prigovore tužioca koji su izjavljeni u vezi sa odredbom člana 299. ZKP BiH, odbiti kao neosnovane.

II POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 298. ZKP BiH

Žalbeni prigovori kojim se ukazuje na povrede krivičnog zakona mogu se sumirati na sljedeći način:

42. Tužilaštvo smatra neutemeljnim zaključak Vijeća da nije izveden nijedan dokaz o učešću optuženog Stevanovića u inkriminiranim radnjama (prisilno preseljenje stanovništva).

43. Tužilac, naime, nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno utvrdilo činjenično stanje u vezi sa zadatkom Voda Skelani (uključujući i optuženog) da je 12.07.95. godine izvrši pretres terena na području Potočara, ali da je nepravilno primijenilo krivični zakon odlučujući o krivičnoj odgovornosti optuženog Stevanovića.

44. Tužilac smatra da iz radnji optuženog koje su utvrđene isključujući svaku razumnu sumnju, proizilazi i da je optuženi znao da je premještanje bošnjačkog stanovništva bilo prisilno, te da je obezbjeđivanje puta bilo od izuzetne važnosti za slobodan prolaz vozila koja su odvozila civilno stanovništvo izvan enklave Srebrenica, kojim radnjama je optuženi svjesno uzeo učešće u zajedničkom planu sa namjerom da se bošnjačka populacija prisilno premjesti iz enklave Srebrenica.

45. Da je optuženi svjesno postupao u okviru ostvarenja zajedničkog cilja i plana (prisilno preseljenje) žalilac vidi u zaključku prvostepenog vijeća da je *"optuženi manje više znao šta se očekuje od njega"*.

46. Tužilac nalazi da je optuženi svojim učešćem u pretresu terena u selu Budak i u eventualnom pronalaženju bošnjačkog stanovništva postupao sa namjerom kao i svi ostali pripadnici Drugog odreda- da sve civile Bošnjake koje pronađu u tom selu pronađu i zarobe i sproveđe u sabirni centar u Potočare, znajući da će nakon toga biti protivpravno premješteni na teritoriju pod kontrolom Armije R BiH. Pri izvršenju tog zadatka, optuženi je bio naoružan, čime je prema žaliocu ispunjen element prijetnje za izvršenje krivičnog djela zločini protiv čovječnosti radnjom prisilnog preseljenja.

47. Optuženi je bio svjestan da su njegove radnje dio zadatka koji su pripadnici Drugog odreda izvršavali u kritično vrijeme, zatim da je u njegovoj realizaciji postupao sa diskriminatornom namjerom, kao i da je taj zadatak bio važan preduslov za potpunu realizaciju plana istrebljenja bošnjačkog stanovništva iz zaštićene zone UN Srebrenica.

48. Prema tužiocu, to što optuženi u selu Budak nije pronašao civile, ne oslobađa optuženog od odgovornosti budući da je za to krivično djelo kažnjiv i pokušaj.

49. Povreda krivičnog zakona (*error iuris*) postoji ako sud ne primijeni ili pogrešno primijeni neku od odredaba iz KZ BiH ili drugih zakona BiH koju je u nekom konkretnom slučaju trebalo primijeniti.

50. U konkretnom slučaju, tužilac smatra da je prvostepeno vijeće, na osnovu činjenica koje je pravilno utvrdilo, optuženog Stevanovića moralo oglasiti krivim za krivično djelo iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom d) KZ BiH, te ovo dovodi u vezu sa činjenicom da sud nije vezan pravnom kvalifikacijom, te da je prvostepeno vijeće zaključak o postojanju bitnih obilježja krivičnog djela iz člana 172. KZ BiH (stav 1. tačka h, u vezi sa tačkom d), mogao vidjeti u optužnici.

51. Za navedeno prvostepena presuda na strani 93-94. izvodi sljedeći zaključak:

“U pogledu drugih događaja navedenih u dispozitivu optužnice Vijeće nalazi da je tužilac dokazao izvan razumne sumnje da je optuženi učestvovao u obezbjeđivanju putnog pravca Bratunac-Milići dana 12. i 13. jula 1995.g. do oko 12:30h, konkretno na prostoru između sela Kravica i Sandići. Međutim, samo prisustvo optuženog na toj lokaciji po mišljenju Vijeća ne predstavlja radnju saučiništva niti pomaganja u izvršenju krivičnog djela prisilnog preseljenja (podtačka a. optužnice), jer su radnje optuženog u vezi sa prisilnim preseljenjem bošnjačkog stanovništva Srebrenice zanemarljive, beznačajne i nisu imale mjerljiv uticaj na izvršenje tog krivičnog djela od strane drugih. Pored toga, dokazima nije utvrđeno da je optuženi držao put Bratunac-Milići zatvorenim, odnosno, otvorenim za promet. Iako Vijeće nalazi da se prisilno preseljenje stanovništva zaista i desilo, tužilac nije izveo niti jedan dokaz kojim bi se utvrdilo da je optuženi na bilo koji način učestvovao u tim radnjama ili na drugi način bio odgovoran za ta djela po bilo kojoj teoriji krivične odgovornosti.

Isto se odnosi i na navode iz podtačke b) Optužnice, jer Tužilac nije dokazao da je optuženi učestvovao u izviđanjima i oružanim napadima iz tenkova, praga, protiv avionskih topova i drugog oružja na kolonu Bošnjaka iznad Kamenice.

U vezi podtačke (c) optužnice, Vijeće nalazi da je dokazano da su osoblje VRS i MUP-a, uključujući i neke pripadnike 2. odreda Šekovići, učestvovali u navedenim radnjama opisanim ovom podtačkom (pravljenje zasjeda, ohrabrivanje i davanje lažnih obećanja da se predaju, oduzimanje novca i druge vrijednosti). Međutim, tužilac nije izveo niti jedan dokaz kojim bi se utvrdilo da je optuženi učestvovao u tim radnjama. Pored toga, tužilac nije izveo niti jedan dokaz da je optuženi svojim radnjama, nečinjenjem ili prisustvom dao doprinos izvršenju tih djela od strane drugih lica, kao ni dokaz da je optuženi namjeravao da pomogne i da je zapravo pomogao u izvršenju tih djela od strane drugih lica.

U vezi podtačke (d) optužnice, Vijeće naglašava da nema dokaza da je optuženi učestvovao u izdvajanju zarobljenih muškaraca i njihovoj predaji nepoznatim pripadnicima vojske VRS niti da je najmanje jednog zarobljenog mladića na toj livadi

streljao, kao ni da je učestvovao u transportu zarobljenih lica na lokacije predviđene za zatočenje i pogubljenje.

Također, izmjenjenom optužnicom u dijelu pravne kvalifikacije djela, Tužilaštvo radnje optuženog kvalificira i kao nanošenje teških tjelesnih i duševnih povreda stanovnicima Srebrenice kako muškog, tako i ženskog spola, između ostalog, odvajanjem vojno sposobnih muškaraca od njihovih porodica i prisilnim iseljavanjem stanovništva iz njihovih domova na područja izvan Republike Srpske. Međutim, ni u samom činjeničnom supstratu optužnice nisu navedene okolnosti iz kojih se može izvući pouzdan zaključak da su Bošnjacima iz Srebrenice nanijete teške tjelesne ozljede i duševne povrede, niti je pak u toku dokaznog postupka izveden ijedan dokaz koji bi potvrdio ovakav stav Tužilaštva.

Krivično djelo Genocida je specifično krivično djelo jer je neophodno da bude dokazano postojanje posebne genocidne namjere koja se ogleda u potpunom ili djelomičnom istrebljenju nacionalne, etničke, rasne ili vjerske skupine ljudi. Vijeće nalazi da Tužilaštvo nije izvelo dokaze koji bi van razumne sumnje ukazivali da je Stevanović za vrijeme svog borakva na predmetnoj komunikaciji u blizini Sandića 12.07 i dijelom 13.07, do oko 12:30 imao namjeru da svojim djelovanjem učestvuje u lišenju života zarobljenih lica u skladištu Kravica, bilo kao saučinitelj bilo kao pomagač. Samo prisustvo optuženog dešavanjima u Sandićima 13.07. do momenta kada optuženi napušta Sandiće i odlazi u Bratunac ni u kom slučaju ne predstavlja odlučujući doprinos u kasnijim dešavanjima koja su se desila u skladištu Kravica. Isto tako samo njegovo prisustvo nema karakter radnje kojom se pomaže u izvršenju krivičnog djela za koje se tereti, budući da odlaskom sa terena Sandići dana 13.07. optuženi ne učestvuje u daljnjim dešavanjima, a koje radnje predstavljaju suštinu inkriminacije. Također, samo prisustvo optuženog u navedenom periodu u Sandićima, nikako ne može samo po sebi ukazivati na postojanje njegove genocidne namjere za potpuno ili djelimično istrebljenje zarobljenih Bošnjaka u skladištu Kravica, kao saučinioca ili pomagača.’’

52. Tužilac je u pravu kada ističe da sud nije vezan pravnom ocjenom djela (*Vezanost presude za optužbu*, član 280. stav 2. ZKP BiH). Čak i u situaciji kada sud utvrdi da je prihvatljiva pravna ocjena djela koju je dao tužilac, ipak je u pogledu podvođenja činjenica pod materijalni krivični zakon sud samostalan.

53. S druge strane, ukoliko sud ne prihvati pravnu ocjenu koju je tužilac predložio u optužnici, dužan je da ispita da li se u radnjama optuženog, onako kako je i izloženo u optužnici, ostvaruju obilježja nekog drugog krivičnog djela (u konkretnom slučaju iz glave XVII KZ BiH). Međutim, eliminatoran preduslov za ovakvo postupanje suda je svakako **postojanje dokaza** koji bi upućivali na to da je optuženi, svojim radnjama, ušao u kažnjivu zonu, odnosno, da je svojim radnjama ostvario obilježja bilo kojeg krivičnog djela iz glave XVII KZ BiH (dakle, da je svojim radnjama ostvario obilježja krivičnog djela koja dosežu povredu vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom).

54. Također, ni za ovo Vijeće nije sporno da se desio progon i prisilno preseljenje stanovništva u Srebrenici 1995. godine, međutim, u konkretnom slučaju, a kako je to ispravno i zaključilo prvostepeno vijeće, radnjama optuženog koje je, isključujući svaku razumnu sumnju, prvostepeno vijeće pravilno utvrdilo (obezbjeđivanje putnog pravca Bratunac-Milići dana 12. i 13. jula 1995.g. te pretres terena u selu Budak i eventualno sprovođenje pronađenih civila do Potočara) ne ostvaruju se obilježja krivičnog djela genocid za koje je tužilac optuženog prvobitno teretio, niti bilo kojeg krivičnog djela na koje u svojoj žalbi ukazuje.

55. Da bi se dokazala odgovornost optuženog za krivično djelo genocid, potrebno je da se dokaže posebna (genocidna) namjera da se u cjelini ili djelimično istrijebi nacionalna, etnička, rasna ili vjerska skupina ljudi, što u konkretnom slučaju se ne može zaključiti iz izvedenih dokaza. Naime, iz dokaza koji su izvedeni na okolnosti stanja svijesti optuženog u vezi sa inkriminiranim događajem, prvostepeno vijeće ispravno nalazi da nije moguće, isključujući svaku razumnu sumnju, zaključiti da je optuženi dijelio posebnu namjeru da se potpuno ili djelimično istrijebi zaštićena grupa Bošnjaka, kao ni da je na bilo koji način dao svoj doprinos drugima u izvršenju ovog najtežeg krivičnog djela.

56. S druge strane, psihički odnos optuženog u vezi sa progonom i preseljenjem stanovništva iz enklave Srebrenica i obrazac njegovih radnji je beznačajan i zanemarljiv u odnosu na stepen svijesti i obrazac radnji stvarnih izvršilaca što nije dovoljno da bi se optuženi Stevanović oglasio krivim za krivično djelo *Zločini protiv čovječnosti* iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom d) KZ BiH, kako to tužilac u žalbi predlaže.

57. Također, da bi se optuženi oglasio krivim za bilo koju inkriminaciju na koju tužilac upućuje u okviru udruženog zločinačkog poduhvata, nije dovoljno da se utvrdi, isključujući svaku razumnu sumnju, njegovo prisustvo kao i činjenica da je prostim nečinjenjem postao (sa)izvršilac u kritičnom događaju, već se traži da se već u optužnom aktu decidno opišu radnje kojima je optuženi učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu. Stoga, ne može se od Apelacionog vijeća jednostavno tražiti da, iz postojećeg činjeničnog supstrata, a bez konkretizacije radnji optuženog, izvede zaključak u utvrđenosti odgovornosti optuženog u okviru udruženog zločinačkog poduhvata bez straha da bi se takvim postupanjem mogao povrijediti objektivni identitet optužnice.

58. U skladu s navedenim, žalbeni prigovori tužioca kojim se tvrdi suprotno, su odbijeni kao neosnovani.

III PRIMJENA ODREDBA O OSLOBADANJU OD KAZNE (ČLAN 300. ZKP BiH)

59. Tužilac je samo u uvodu žalbe naveo da izjavljuje žalbu i *zbog primjene odredaba o oslobađanju od kazne* (član 300. ZKP BiH), ne osvrćući se nadalje u obrazloženju na ovaj prigovor. Iz tog razloga se žalba, u tom dijelu, nije ni mogla ispitati. Ovo i iz razloga što je optuženi Stevanović oslobođen od optužbi (u skladu sa odredbom člana 284. tačka c) ZKP BiH), a ne oglašen krivim, pa samim tim nije ni moguće izjaviti žalbu u odluci o kazni.

60. Prema materijalnom zakonu, da bi učinitelj krivičnog djela bio (iskoristio zakonsku mogućnost) oslobođen od kazne, potrebno je da su kumulativno ispunjena dva uslova:

1. da je oglašen krivim,
2. da je u skladu sa odredbama materijalnog zakona oslobođen od kazne,

što ovdje nije slučaj.

61. Kako izjavljeni žalbeni prigovor nije na zakonu osnovan, to je isti odbačen kao nedopušten.

IV PRIJEDLOG ŽALIOCA DA SE OPTUŽENOM ODREDI PRITVOR

62. Imajući u vidu da je Apelaciono vijeće potvrdilo prvostepenu presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbi, to je prijedlog tužioca da se optuženom u skladu sa članom 138. stav 1. u vezi sa članom 132. stav 1. tačka a) ZKP BiH odredi pritvor, postao bespredmetan.

63. U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu odredbe iz člana 313. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR
Vahida-Ramić Sanida

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Lukes Tihomir

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.

